МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО ДОСЛІДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ

Федулова І.В., Національний університет харчових технологій, м. Київ, Україна

Значну роль в дослідженні інноваційного процесу займають питання його моделювання. Моделювання інноваційного процесу – це знакове представлення процесу створення інновації у вигляді послідовності умовно виділених етапів. Ці етапи відрізняються змістом і специфікою діяльності. На кожному з етапів відображені особливості дії основних факторів впливу. Метою моделювання інноваційного процесу є підвищення ефективності розробки і використання нововведень, отримання практичних рекомендацій з подолання бар'єрів, що виникають. В сукупності всі етапи інноваційного процесу закривають результативний розрив, тобто значне розходження між фактичними і бажаними параметрами стану об'єкту аналізу (технологія, продукція, система управління тощо).

У відповідності із принципами системного управління всі процеси можливо розділити на основні, які створюють споживчу цінність і вартість; допоміжні, які займаються ресурсним забезпеченням; управління у вигляді цільового впливу на процеси і їх регулювання. Інноваційний процес являє собою трансформацію входу у вигляді знань в результати, які ініціюються ринком і практичною діяльністю. Таким чином, основними складовими інноваційного процесу можна розглядати ті знання, що виробляються в його системі або входять в неї і ті результати, що виробляються в процесі його діяльності згідно кожного етапу. В якості результатів можуть виступати як об'єкти (нові товари, послуги, технологічні процеси, об'єкти інтелектуальної власності), так і системи (нові ринки, галузі, суб'єкти господарювання). Результат інноваційного процесу можна розподілити на три рівні:

- торгівля і оборот об'єктів інтелектуальної власності або інформацією;
- виробництво і продаж інноваційних товарів і послуг, а також матеріалізованих в обладнанні технологій і способів виробництва (процесів);

- виробництво і продаж інноваційних підприємств, які мають найвищу додану вартість і можуть домінувати в окремих галузях і ринках.

В таблиці подано систематизовані показники, які характеризують витрати і результати підсистем інноваційного процесу. Статистичні дані для аналізу взаємозв'язків підсистем інноваційного процесу на рівні держави можна знайти в статистичному щорічнику про наукову та інноваційну діяльність в Україні [1].

Таблиця

Систематизація показників, які характеризують витрати і результати підсистем інноваційного процесу

Підсистема	Вхід	Вихід
Підсистема виробництва нового знання (новатори)	Фінансування наукових та науково-технічних робіт; Витрати на дослідження і розробки, виконані на промислових підприємствах	Обсяг наукових та науково-технічних робіт, виконаних власними силами наукових організацій
Підсистеми комерціалізації нового знання (імітатори)	Витрати підприємств на придбання нових технологій, підготовку виробництва, покупку машин і обладнання Витрати, що пов'язані з охороною прав на об'єкти промислової власності та раціоналізаторські пропозиції	Прибуток (дохід) від використання винаходів, корисних моделей, промислових зразків і раціоналізаторських пропозицій
Підсистема практичного використання нового знання (користувачі нововведень)	Витрати на інноваційну діяльність промислових підприємств на маркетинг, рекламу і інші	Обсяг реалізованої інноваційної продукції

Цікаво прослідити співвідношення витрат і результатів між різними підсистемами інноваційного процесу на рівні країни. Для цього введемо такі позначення: B_i – це сумарні витрати і-тої підсистеми інноваційного процесу; P_j – сумарні результати j-тої підсистеми інноваційного процесу. Таким чином, співвідношення витрат і результатів підсистем (A_{ij}) знайдемо за формулою

$$A_{ij}=B_i/P_j ,$$

де i=1,2,3; j=1,2,3 – кількість підсистем.

Динаміка таких співвідношень покаже як змінюється результативність інноваційного процесу в часі в середині кожної підсистеми.

Література

1. Наукова та інноваційна діяльність в Україні : стат. зб.– К. : ДП «Інформаційно-видавничий центр Держкомстату України», 2008. – 362 с.